

STORTINGET

Representantforslag 169 S

(2023–2024)

fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg og Himanshu Gulati

Dokument 8:169 S (2023–2024)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg og Himanshu Gulati om at juks aldri skal lønne seg i asyl- og innvandringssaker

Til Stortinget

Bakgrunn

I 2023 henla Utlendingsdirektoratet (UDI) mer enn tusen saker der det var mistanke om en eller annen form for juks i asyl- og innvandringssaker. Former for juks kan være at personer enten har løyet om hvilket land de er fra, oppgitt uriktige identitetsopplysninger, for eksempel navn, fødselsdato, fødested eller liknende, eller benyttet to ulike identiteter i Norge. Henleggelsene skyldes at UDI i 2023 fikk beskjed fra Justis- og beredskapsdepartementet om å få ned køen av saker. UDI tolket det dit hen at de måtte prioritere de viktigste og mest alvorlige sakene. De andre måtte henlegges. De nye styringssignalene førte til at en ny kode ble opprettet på sakene, «Ikke kapasitet».

Det finnes flere eksempler i Norge på mennesker som har jukset til seg oppholdstillatelse/statsborgerskap. I en artikkel fra NRK fremgår det at en eritreer har fått bli i Norge selv om han åpent har støttet regimet han sa han flyktet fra. Personen stod oppført som styreleder i en av YPFDJs organisasjoner i Norge. YPFDJ er ungdomsbevegelsen til ettpartistaten Eritrea, som er ett av verdens verste regimer når det gjelder menneskerettigheter. Denne avdelingen av YPFDJ har tidligere donert 35 000 norske kroner til det eritreiske regimet. Samtidig har eritreeren hatt forsidebilde på Facebook

av en eritreisk general fra regimet han flyktet fra. Det finnes også flere tilfeller hvor UDI har henlagt saker fra Somalia. Dette gjelder saker der det har vært mistanke om at asylsøkere har gitt gale opplysninger om hvor i Somalia de kommer fra og hvilken klan de tilhører. Dette har fått betydning for om de har fått opphold i Norge eller ikke. For flere år siden kom det mange somaliere som hevdet de var fra Sør-Somalia og tilhørte svake klaner. Det ville gitt asyl eller opphold på humanitært grunnlag i Norge på grunn av krigen i sør. Men UDI mente mange av dem mest sannsynlig var fra Nord-Somalia, et fredelig område som ikke ville gitt opphold i Norge. UDI mente også at de ikke tilhørte de svake klanene som ble oppgitt. Nå blir heller ikke disse Somalia-sakene undersøkt videre.

Avdekningene gjort av NRK viser blant annet at pakistanere som utgir seg for å være afghanere, får asyl i Norge. Dette skyldes at det er større sjans for afghanere for å få asyl eller en annen form for opphold i Norge, på grunn av de vanskelige forholdene i Afghanistan. UDI har i dag ca. 350 saker der det er mistanke om denne typen juks. I mange tilfeller lyves det ikke bare om hvilket land de er fra, men for at historien skal fremstå troverdig, oppgis det falske opplysninger om navn, fødselsdato, familierelasjoner og bakgrunn. Flere har derfor fått opphold eller statsborgerskap på uriktig grunnlag og identitet. Mange av de som kommer til Norge, sier at de ikke har relasjoner til Norge eller andre europeiske land. Dette viser seg ofte ikke å stemme. I mange tilfeller søker disse asylsøkerne familiejenforening med familie fra Afghanistan eller Pakistan etter å ha fått norsk statsborgerskap. Dette er en kjent problemstilling for myndighetene, men nye norske regler har gjort det vanskeligere å avdekke juks. UDI meldte at nye regler fra Utenriksdepartementet for hvordan mistanke av juks

skal undersøkes, har ført til at arbeidet med å avdekke juks nærmest har stoppet opp i Pakistan. Sakene fra Pakistan der det er mistanke om at pakistanere gir seg ut for å være afghanere, utgjør en tredel av alle sakene kontrollavdelingen i UDI jobber med. Mistanke om juks i disse sakene oppdages først etter at personen har vært i Norge i flere år. Det kan skje i forbindelse med at personen søker om familiegjeningforening eller at det kommer inn tips.

Forslagsstillerne viser til at da Fremskrittspartiet satt i regjering, ble det startet et intensivt arbeid med å avdekke asyljuks. Regjeringen foreslo den gang å styrke UDI ved å videreføre 177 mill. kroner til saksbehandling, i tillegg til å øke bevilgningen til Utlendingsnemnda (UNE) med 15,7 mill. kroner. I tildelingsbrev 2017 til UDI ble det også presisert at UDI skulle benytte handlingsrommet til å bygge ned antall ubehandlede asyl- og oppholdssaker til et effektivt restansenivå, og skulle styrke arbeidet med tilbakekall av tillatelser. Det ble også presisert at man forventet at UDI skulle prioritere arbeidet med tilbakekall.

I et svar på skriftlig spørsmål fra representanten Erlend Wiborg, jf. Dokument nr. 15:1898 (2023–2024), skriver justis- og beredskapsministeren:

«Beviskravene gjør at vilkårene for tilbakekall ofte ikke vil være oppfylt, selv om det er foreliggende relativt klare indikasjoner på at utlendingen har fått tillatelse på uriktig grunnlag.»

Forslagsstillerne mener at når beviskravene gjør at vilkårene for tilbakekall ofte ikke blir oppfylt, selv om det de foreliggende relativt klare indikasjoner på at utlendingen har fått tillatelse på uriktig grunnlag, så må beviskravene i tilbakekallssaker endres. Juks i asylsaker er med på å undergrave hele asylinstituttet. De som jukse seg til opphold, opptar enorme ressurser som kunne gått til andre som trenger det. Forslagsstillerne mener konsekvensene av dagens praksis er med på å sende ut signaler som vil spre seg raskt til ulovlige immigranter som ønsker å jukse seg til opphold. Når man mottar beskyttelse fra et regime man åpenlyst støtter, og likevel oppnår opphold gjennom juks, bidrar dette til å skade norsk asylpolitikk.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å endre på beviskravene i tilbakekallssaker hvor det foreliggende relativt klare indikasjoner på at utlendingen har fått tillatelse på uriktig grunnlag, slik at de som har jukset seg til opphold, enklere kan få sin tillatelse tilbakekalt.
2. Stortinget ber regjeringen sørge for at alle indikasjoner om mulig juks knyttet til oppholdstillatelse og statsborgerskap etterforskes og prioriteres.

12. juni 2024

Erlend Wiborg

Himanshu Gulati